FETHİYE REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

GELİŞİM DÖNEMLERİ TABLOSU

ZİHİNSEL GELİŞİM

Yaş	Ay	PİAGET
1	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	**Duyusal Motor Dönem (0-2)** Bebek kendini dış dünyadan ayrı olarak algılayamaz. 8. aya kadar nesne kalıcılığı(sürekliliği) kavrayamazlar. Ertelemiş taklit görülür. Çevresindeki insanlara, olaylara görsel açıdan büyük ilgi duyar. Yeni gördüğü bir nesneye, uzun uzun dikkatle bakar, inceler.
	7	
	8	
	9	
	10	Küçük objeleri işaret parmağıyla iter ya da gösterir.
	11	Başparmağı ve işaret parmağını kullanarak küçük nesneleri eline alabilir.
	12	Oyuncağını elinden yere bırakabilir.
2	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
	9	
	10	
	11	
	12	
3		**İşlem Öncesi Dönem (2-7)** Ben merkezcilik görülür. Kendisini evrenin merkezinde görür.
4		Toplu monolog görülür. Paralel oyun görülür. Animizm görülür. Tersine çevirememe görülür. Sınıflama yapamaz.
5		Korunum kazanılamamıştır. Özümleme çok görülür(İlk öğrendiği hayvan dört ayaklı bir köpek ise, bundan sonra gördüğü, bütün dört ayaklılara köpek diyecektir).
6		Nesnenin dikkat çekici özelliklerine odaklanmakta diğer özelliklerini gözden kaçırmaktadırlar.
7		
8		**Somut İşlemler Dönemi(7-11)** Zihinsel olarak problemleri düşünme yeteneğini geliştirir ama somut olarak. Problemlerin çözülmesi somut nesnelerle ve problemleri somutlaştırarak daha olanaklı hale gelir.Soyut kelimeler kullanılar da bunu somut nesnelerle ilişki içinde yaparlar.Korunumu kazanmıştır. Tersine çevirebilme kazanmıştır. Benmerkezci düşünce sonlanır. Çoklu sınıflama yapabilir.
9		
10		
11		
12		
13		**Soyut İşlemler Dönemi (12-...)** Ergende ben merkezci düşünce görülür (Söylediklerinin en doğru olduğunu, herkesin kendisiyle uğraştığını, kimseye yaranamadığını, herkesin onu izlediğini, gözlediğini düşünür). Soyut olan hakkında düşünme ve soyut işlemleri uygulama gücünü geliştirir. Düşünceler hakkında düşünür. Görecelî düşünür.
14		
15		
16		
17		
18		
18-30		
30-60		
60-...		

KİŞİLİK GELİŞİMİ

Yaş	Ay	ERİKSON PSİKOSOSYAL GELİŞİM	FREUD PSİKOSEKSÜEL GELİŞİM
1	1		
	2	**Temel güven X Güvensizlik (0-1)** Bebeğin temel gereksinimlerinin düzenli karşılanması "güven" duygusunu oluşturur.	**Oral Dönem (0-1,5)** Başlıca haz kaynağı ağızdan besin almaktır. Bu dönemde bebek sürekli alıcıdır. Çocuğun tek iletişim kaynağı ağızdır. Sadece beslenme içgüdüleri faaliyetlerini sürdürür.
	3	Toplumsal güven duygusunun ilk belirtileri; beslenme, uyku, sindirim gibi işlevlerde düzen ve rahatlığın bulunuşudur.	
	4	Bebeğin ilk toplumsal başarısı, büyük kaygı ya da öfkeye kapılmadan annesinden belli bir süre uzak kalmasına dayanabilmesidir.	
	5	Bu başarı bebeğin benliğinde, varlığı kesinlik kazanmış bir annenin olduğunu gösterir.	
	6	Anne bakım konusunda tutarsızsa ve davranışları kestirilebilir değilse çocuk tedirgin, her şeyden korkan ve zarar görme endişesi oluşan bir çocuk haline gelir.	
	7	Temel güven duygusunu geliştirememeyen çocuk kendi dışındaki insanlarını güvenilmez olduğuna inanı ve dış dünyayı düşmanca bulur.	
	8		
	9	Ek: Bowlby bağlanma kuramına bakılabilir.	
2	1		
	2	**Özerklik X Kuşku ve utanç (1-3)** Çocuk yürümeye, konuşmaya başlar, tuvalet kontrolü de sağlanır ve çocuğun anneye bağımlılığı azalır.	**Anal Dönem (1,5-3)** Haz kaynağı anüs ve anüs ile ilgili eylemlerdir. Kasılan gelişen bebek dışkının tutulması ve boşaltılmasının kontrolünü yapar ve bundan zevk alır. Tuvalet eğitimi önemlidir ve bançşıl çözülmelidir. Katı ve zamansız tuvalet eğitimi yerine çocuğun hazır olmasını beklemek gerekir. Aksi takdirde çocuk ebeveyne öfkelenir ve her yere dışkısını yaparak protesto eder. Bu durumda ileride savurgan, ezilyet eden, yıkıcı, öfke nöbetleri geçiren, pasaklı, dağınık ve inatçı biri haline gelir. Ya da bebek bası ve cezadan kaçmak ve onay almak için dışkıyı bağırsaklarında tutar. Bu durumda ise bebek ileride duyguları saklayan, aşırı düzenli, cimri, koleksiyoncu ve katı görüşlü biri haline gelir. Dönemi başarıyla atlatan bebek ise ileride yaratıcı, üretici, özerk, girişimci biri olur.
	3	Başkası, aşırı koruyucu ya da aşırı izin veren bir tutum içine girilmemelidir. Başarıları ödüllendirilmeli girişimleri desteklenmelidir.	
	4	Ebeveyn güvenli ortamda çocuğa özerkliğini yaşatma fırsatı vermelidirler.	
	5	Çocuk iç içerinde bağımsız olmak isterken, bir yandan da dışarıdan birinin onu denetlemesini, onaylamasını, izlemesini ve geri bildirim vermesini ister.	
	6	Eylemlerini kendi yapmak ister(Özerklik).	
	7	Ebeveynler güvenli ortamda çocuklarına özerkliğini yaşatma fırsatı vermelidirler.	
	8	Buna izin verilmezse utanç tohumu atılır.	
	9	Çocuk, "acaba yapamaz mıyım?"şeklinde kendinden kuşkulanır.	
	10	Sürekli başka birinin onayını bekler.	
	11		
	12		
3		**Girişimcilik(Merak) X Suçluluk (3-6)** Girişimlerinin desteklenmesi ve meraknın giderilmesi gerekir.	**Fallik Dönem (3-6)** Bedenini tanıdığı ve cinsel kimliğini fark ettiği dönemdir. Zevk kaynağı cinsel organdır. Kastrasyon((dişlik) korkusu yaşanır. Erkek çocuklarda Oedipus, kız çocuklarda Elektra karmaşası yaşanır. Ahlaki değerler fallik dönemde kazanılmaya başlar. Cinsellikle ilgili katı bir tutum takınılmamalıdır(Aygıtlama, suçlama ve cezalandırma gibi). Dönemi başarı ile atlatan çocuk cinsel kimliğini kazanacak ve cinsiyet rollerini öğrenmeye başlayacaktır. Atlatamayan çocuk ise suçluluk duygulları, cinsel uyumsuzluklar yaşayan, aşırı keskanç biri haline gelebilir.
	4	Çocuğun motor ve dil gelişimi çevresini daha fazla araştırmasını sağlar. Girişkenliği cezalandırılan çocuk yaptıklarının yanlış olduğunu düşünüp suçluluk duyabilir.	
	5	Ancak, çocuğun her yaptığı davranışın onaylanması da ahlak gelişimini olumsuz etkileyebilir.	
	6	Bu durumda, çocuğun yapması ve yapmaması gerekenler konusunda bir denge kurularak girişkenlikleri desteklenmelidir.	
4		**Başarı(Çalışkanlık) X Aşağılık (Yetersizlik,Değersizlik) (6-12)** İlkokul dönemine denk gelir. Ebeveynlerin etkisi azalırken öğretmenin ve arkadaşların etkisi artar.	**Gizil(Latent) Dönem (6-12)** Cinsellik örtülüdür. Hemcinsleri ile oynar ve karşı cinsten hoşlanmaz. Hemcinsler arası gruplaşmalar görülür.Dönemi sosyal ve iletişim becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. Akranları, öğretmeni ve önemli gördüğü kişilerle özdeşim kurar. Dönemi başarılı atlatan çocuk çalışkan, girişimci, dışa dönük, güvenli biri haline gelir. Atlatamayan ise içe dönük, güvensiz, aşağılık duygusu yaşayan biri haline gelebilir.
5		En önemli kazanımı "çalışkanlık" duygusunun edinilmesidir. Kendisini başkalarıyla kıyaslamaktan kaynaklanan yetersizlik ve aşağılık duygusu görülebilir. Öğrendikleriyle, başardıklarıyla beğeni ve takdir toplamak önemli bir ihtiyaçtır.	
6		Başarı duygusu için yapamayacakları becerilerden ziyade, yapabilecekleri beceriler üzerinde durulmalıdır. Başarısı desteklenmeyen, kıyaslanan çocuklar kendini yetersiz, becerliksiz, değersiz, işe yaramaz ve aptal biri olarak algılar ve aşağılık duygusu edinir.	
7			
8		**Kimlik Kazanımı X Rol Karmaşası (12-18)** "Ben kimim?"sorusun cevabı ararır. Ergen, bu soruyu cevaplarken ana babasından çok, akran gruplarından etkilenir. Beğendiği ya da örnek aldığı birisine özenmekte ve onun gibi davranmaya başlamaktadır. Dönemin başarılı atlatılabilmesinde geçmiş dönemlerin etkisi vardır. Çevresinde uygun modal alabileceği yetişkinlerin bulunması önemlidir. Öğretmen ve ana babalar, yetişkin gibi davranmalıdır. Fiziksel olarak çekici olmak, zihinsel olarak fikirlerinin önemsenmesini isterler. Üzerinde otorite hissettiği her şeye isyan eder. Her konuda tartışma çıkarması kimliğinin sınırlarını oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Ek: Marcia'nın kimlik statülerine bakılabilir.	**Genital Dönem (12-18)** Ergenlik dönemine denk gelir. Cinsel dürtülerde artar.Karşı cinse yakınlaşır. Cinsellik dışında arkadaşlık, meslek edinme, evlilik gibi konulara ilgi duyar. Aile ile ilgili çözümlenmemiş çatışmalar genital dönemde yeniden gündeme gelebilir ve bu dönemde çözülmesi gerekir. Ergenin anne babasıyla çatışması normaldir. Çatışan ergen sağlıklıdır. Ergenin her şeyden kavga çıkarması, kişiliğinin sınırlarını oluşturmakta olduğu içindir. Dönem başarı ile atlatılırsa birey kimliğini oluşturur ve üretken, mutlu, anlamlı ilişkiler geliştirebilen biri haline gelir. Bu dönemde asıl amaç kişinin anne-babadan sağlıklı bir şekilde ayrılıp kendi ilişkilerini kurabilmeyi öğrenmesidir.
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
18-30		**Yakınlık X Yalnızlık(Yalıtılmışlık)(18-30)** Başkalarıyla yakınlıklar, dostluklar kurulur. Evlilik ve iş kariyeri önemli hale gelir. Arkadaşlık kurma, evlilik ve meslek seçimi gibi konularda başarısız olan bireyler, yakın ilişkiler kurmadıkları için yalnızlığa düşer ve kendilerini mutsuz hissederler.	
30-60		**Üretkenlik X Durgunluk (Verimsizlik) (30-60)** Üretken, verimli ve yaratıcı olmak önemlidir. Birey için çocukları yoluyla neslini devam ettirmek önemli olduğu gibi evi dışında da gelecek nesillerin yetişmesine rehberlik ederek üretkenlik gerçekleştirilebilir. İş sahibi olamayan ya da evlenmemiş bireyler kendilerinin verimsiz görürler. Bunları yapamayan birey işe yaramama duygusuna kapılarak durgunluk dönemine girebilir, kendi çıkarlarına öncelik verme eğilimi gösterebilir. Bireye, işe yaradığı, toplum için, başkaları için gerekli olduğu duygusu yaşatılmalıdır, ödüllendirilmelidir.	
60-...		**Benlik Bütünlüğü X Umutsuzluk (60-...)** Diğer gelişim dönemlerini başarı ile tamamlamış olan yaşlı birey artık hikmete ulaşmakta ve ölümü kabullenebilmektedir. Benlik bütünlüğüne ulaşmış yaşlı birey için, üretmiş olduğu şeylerden genç kuşakların yararlanmakta olduğunu görmenin verdiği haz yaşanır. Üretken olamamış kişiler hayatlarını boşa geçirdiklerini düşünerek umutsuzluğa düşerler. Umutsuzluk içindeki bir yaşlı ölümden korkar, uyumsuz,inatçı,huysuz bir insan olur, keşkeleri çoktur.

DİL GELİŞİMİ

Yaş	Ay	PİAGET
1	1	**Agulama dönemi (0-12ay)** ***I -Ağlama evresi (0-2ay)*** Ağlama çıkardığı ilk sestir. Ağlamanın iletişim aracı olarak algılamasını çevresinde bulunan kişiler sağlar. Ağlamasına annesinin tepki göstermesi, ihtiyaçlarını gidermeye çalışması, çocuğun bunun mesaj olduğunu anlamasını sağlar.
	2	
	3	**Agulama dönemi (0-12ay)** ***II-Babıldatma evresi (2-6ay)*** Bir ünlü ile bir ünsüzden oluşan heceleri seslendirebilir (de, de; ba, ba; da, da; ma, ma).Babıldamaların çoğu anlamsızdır. Birçok ses çıkarmakta ve anne-babanın tepkisine göre onları tekrar etmektedir. Sağır bebeklerin bile babıldamaları, bunun ses taklidi ile olmadığını gösterir.Chomsky: Dünya dillerindeki tüm sesleri çıkarır.
	4	
	5	
	6	
	7	**Agulama dönemi (0-12ay)** ***III-Çağlatama/Hecelemeçevresi(6-12ay)*** Sıklıkla baba, ma-ma gibi tekrarlanan heceler ve tek hecelerden oluşan ilk sözcüklerini çıkarırlar. Bu süreçte aile gülümseyerek, onu ödüllendirerek daha fazla ses çıkarmasını sağlar. Bir yaşına doğru ilk kelimeyi söyler.Bir yaşından sonra yürümek için caba göstermesi yüzünden konuşmalarında durallama görülür,bu geçicidir.
	8	
	9	
	10	
	11	
	12	
2	1	**Tek Sözcük (Morgem)Dönemi (12-18ay)** Çıkardıkları tek sözcükler çok anlamlıdır ve bir sözcükle her şeyi anlatmaya çalışırlar(Morgem). Örneğin "şeker" dediğinde bu "anne bana şeker ver" anlamına gelir.Alıcı dil gelişmiş, ifade edici dil yetersizdir. 18.ayda sözcük dağarcığı 3- 90 arasındadır.Bu sözcükler genellikle nesnelere, hayvanlara, giysilere, vücut parçalarına, önemli kişilere (anne) ait adlardır.
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	**Telegrafik konuşma dönemi (18-24ay)** Sözcükler birleştirilmeye başlanır. İki (belki üç) sözcük yan yana getirir(Dede gitti, Anne top). Gerekisiz sözcük ve bağlaçlara yer verilmeksizin iki, üç ya da daha farklı sayıda sözcüğün anlamlı kullanılmasıyla konuşur(Baba para ver Tuğçe ,Anne su) (Telegrafik). 24.ayda sözcük dağarcığı 200-300 kelimedir.
	8	
	9	
	10	
	11	
	12	
3		**İlk gramer dönemi (2-5)** Gramer kazanılmaya başlanır(Abi okula gitti). Kelime hazinesi hızla gelişir. 2-3 yaş arasında "neden" kullanarak basit sorular sorar. 3 yaşında sözcük dağarcığı 900-1000 varabilir. 3-4 yaş arasında yarın,gelecek hafta gibi zaman ifadelerini anlayabilir. 4 yaşında 1500-2000 sözcüğe varabilir. 4-5 yaş arasında doğru zaman bildiren cümleler kurar. 5-6 yaşlarında gramer %90 tamamlanır, 2000-3000 konuşma,20-24 bin anlama kapasitesine sahip kelime dağarcığı olabilir.
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
18-30		
30-60		
60-...		

PSİKOMOTOR GELİŞİM

Yaş	Ay	GALLAHUE
1	1	**Refleksif hareketler dönemi (0-1)** Yenidoğan, dünyaya pek çok refleksle gelir. En sık rastlanan bazı refleksleri emme ve kavramadır. Reflekslerr ilk bilgi edinme kaynaklarıdır. Sinir sisteminin olgunlaşmasıyla reflekser yerini istemli davranışlara bırakır.Yani hareketler bir amaca yöneliktir; ancak kaba ve kontrol dışıdır.
	2	İlk hafta Başın, bir tarafları diğer tarafa çevirir. 1.ayda yüzüstü durumda iken başını kısa süre kaldırabilir. 2.ayda yüzüstü durumda göğsünü kısa süre kaldırabilir. Başını, aniden kaldırıp düşürse bile otur durumda başını dik tutabilir.
	3	Görme alanı içindeki bir nesneye kolunun tüm hızı ile vurur fakat isabet ettiremez.
	4	Destekle oturabilir, sırtı dengesizdir. Karnı üzerinden yana ya da arkaya yuvarlanabilir. Görsel alanı içindeki nesneyi takip edebilir. Gözlerini uzaktaki ya da yakındaki nesne üzerine sabitleyebilir.
	5	Nesneye uzanabilir ve kavrayabilir. Ağına olduğu nesneleri tarar.
	6	Desteksiz oturur. Erişme alanı dışındaki nesnelere sıralı uzanır. İlk bloğu eline aldıktan sonra ikinciyi alır.
	7	Kendi kendine oturma durumuna geçer. Yardımla ayakta durur.
	8	Mobilyalara tutunarak ayakta durur. Ayakta durma pozisyonundan oturma durumuna geçebilir. Fincanı tutabilir ve içindeki sıvıyı içebilir. Yukarı tırmanabilir, çevresinde dönebilir.
	9	Elleri ve dizleri üzerinde emekler. Her iki elinden tutulursa yürür.
	10	Destekisiz oturur. Erişme alanı dışındaki nesnelere sıralı uzanır. İlk bloğu eline aldıktan sonra ikinciyi alır.
	11	Tek elinden tutulursa yürür. Çömelir ve eğilir.
	12	Çömelme durumundan kendini yukarı doğru kaldırarak dizlerini bükmeden ayakta durur. Düzgün bir şekilde otur. Yukarılara çıkabilir, aşağıya inebilir. Giyinme işlemine katılabilir.
2	1	
	2	**İlkel hareketler dönemi (1-2)** Dönemin üç temel özeci; denge, yer değiştirme ve el becerileridir.
	3	Becerili el hareketleri, çeşitli beden bölümleri arasında koordinasyon gerektirir.
	4	En temel üç hareketi, uzanma, yakalama ve bırakma olarak incelenmiştir.
	5	Bu dönemin motor gelişimleri: Emekleyerek merdiven çıkar. Taklit ederek top yuvarlar. Çubuğu 4 halka geçirir. Modele bakarak 3 küple kule yapar.
	6	Merdivenlerden geriye doğru emekleyerek iner. Çömelir, ayağa kalkar. Eğilerek yerden nesneleri alır.
	7	17.aydan sonra 4 küpten kule yapar.
	8	
	9	
	10	
	11	
	12	
3		**Temel hareketler dönemi (2-6)** Koşma, atlama, sıçrama, sekme, yakalama, fırlatma, topa ayakla vurma gibi temel becerilerdir. İyi bir öğretim verilmesi, cesaretlendirilmesi ve alıştırma olanağı yaratılması önemlidir. Becerilerin doğru öğretilmesi çok önemlidir. Yanlış öğrenilmiş hareketin düzeltilmesi daha zordur. Alay edilmesi, yaralanmaktan korkması hareket becerilerini kazanmasında sınırlayıcıdır. Cesaretlendirmek ve övmek önemlidir. 2-3 yaş arasında: Çift ayak sıçrar.Geri geri yürür.Destekle merdiven iner.Durağan topa tekme atar.Destekle öne taklа atar. İpe dört boncuk dizebilir. Kapı kolu açabilir. 5-6 küpten kule yapabilir. Kitabın sayfalarını tek tek çevirebilir. Kâğıdı ikiye katlar.
4		3-4 yaş arası: 20 cm yükseklikten yere atlar. Hareketli topa tekme atar. Parmak ucunda yürür. Üç tekerlekli bisiklete biner. Salıncakta sallanır. Kaydıraktan kayar. Öne taklа atar. Ayak değiştirerek merdiven çıkar. Havadan atılan topu tutar. Üç parçalı yapboz yapar. Makasla keser. Çizgi üzerinden makasla keser.
5		
6		4-5 yaş arası: Tek ayak üzerinde 4-8 saniye durur. Değişik yönlere koşar. Dengede yürür. Çift ayak üzerinde on kez sıçrar. 5 cm yüksekliktеki ip üzerinden atlar. Altı kez geriye sıçrar.Top sıçratır ve yakalar. Ayak değiştirerek merdiven iner. Tek ayak üzerinde beş kere sıçrar. Resimde ev, adam, ağaç çizebilir. Makasla basit şekiller keser, yapıştırır.
7		
8		**Sporla İlgili Hareketler Dönemi (7-12)** İlkokul çocukları, yeni beceriler kazanmaktan çok daha önce kazandıkları temel becerileri daha akıcı ve doğru olarak ortaya koyarlar. Burada 'spor' terimi geniş anlamıyla kullanılmıştır. Yani yalnız yarışma değil; ayrışmamada eğlence ve spor etkinlikleri açısından görüldü katıldıkları her etkinlikler; oyun, dans gibi aktiviteleri de kapsayan bir araç olarak benimsenmiştir. Kuvvet, dayanıklılık, hız, denge gibi özelliklerin gelişmesiyle performans artar. Hareketler giderek daha karmaşık ve spor türüne özgü seçilmeye başlanır. 11 yaşından sonra beceri gelişmesinde bireysel farklılıklar ve bir branşa yönelme ortaya çıkar. Hareket becerilerini öğrenmeye ve yarışmaya çok isteklidirler. Daha sonraki yaşlarda ise spor dalına özgü hareketler ve becerilerle yaşlara göre spor dalları sözkonusu olur.
9		
10		
11		
12		

AHLAK GELİŞİMİ

KOHLBERG	PİAGET
Gelenek Öncesi Dönem ***I-Ceza İtaat Eğilimi*** Kurallar, başkaları tarafından konur. Çocuklar, sadece otoriteye uyar. Kurallara cezalandırılmamak için boyun eğilir. Ortaya çıkan zararın büyüklüğüne bakarak karar verirler. Olayların arkasındaki nedenler(Niyet) önemli değildir. Bir olayın fiziksel sonuçları, kötü ya da iyi olduğunu belirler. Ör: Annesine yardım ederken 8 bardak kıran çocuk, yaramazlık yaptığı için 2 bardak kıran çocuktan daha suçludur.	**Ahlak Öncesi Dönem (0-6)** Bu dönemde çocuklarda kural kavramı olmadığı için ahlak sözkonusu değildir. Bu nedenle ahlak gelişimi 6 yaşa kadar başlamaz. Benmerkezcilik eğilimleri nedeniyle başkalarının görüşlerini dikkate alma konusunda güçlükler yaşarlar. Empati yapamazlar.
Gelenek Öncesi Dönem ***II-Saf Çıkarcı Eğilim*** Sadece kendi istekleri ve gereksinimlerinin karşılanması önemlidir. Diğerlerinin gereksinimlerinin de farkındadırlar,Takat yine de kendi çıkarları ön plandadır. Somut değişime dayanan adil alışverişler yaparlar. "Her şey karşılıklıdır." inancına sahiptirler. Mutdi eşitlik ilkesi, adalet anlayışının en belirgin göstergesidir. "Bana bir şey yap, ben de senin için bir şey yaparım" anlayışı vardır.	**Dışa Bağımlı Dönem (Dışsal Kurallara Bağlılık) (6-11)** Ahlaki yargıları açısından başkalarına bağımlıdırlar. Otorite figürü olan bir yetişkin tarafından konulan kuralları sorgulamadan kabul eder ve hiçbir şekilde değişmeyeceğini düşünürler. İyi, kötü, yanlış otoriteye göre belirlenir. Kuralların uymayanlar cezalandırılmalıdır. Davranışın niyeti/nedeni önemli değildir. Zarar ne kadar büyükse ceza da o kadar ağır olmalıdır. Otorite yoksa kural çiğnenebilir.
Geleneksel Dönem ***III-Kişilerarası Uyumlu(Çocuk) Eğilimi*** Ait olduğu grubun kurallarına uygun davranırlar. İyi çocuk olarak başkaları tarafından onaylanmak isterler. Başkalarına iyi davranma, yardım etmek onları mutlu eder. Çevresinde bulunanların hissettiklerini de dikkate alır. Artık yaptıklarını ceza almamak için değil, aynı zamanda başkalarını mutlu etmek için yapmaya çalışır.	**Özerk (Bağımsız) Dönem (11-...)** Kuralların isteğe ve faydasına göre değiştirilebileceğini anlarlar. Bir kural çiğnenmişse sonuca değil önce nedene ve niyete bakılır . Empati yetenekği gelişir.
Geleneksel Dönem ***IV-Kanun düzen eğilimi*** ***V-Sosyal Sözleşme Eğilimi*** Temel hak ve özgürlükler göz önüne alınarak konmuş olan yasa ve kanunlara uymak önemlidir. Yaşama,özgürlük gibi temel hak ve özgürlükler çoğunluğun görüşüne ters düşse bile korunmalıdır.Toplumsal kurallar ve değerler görecelidir ve eleştirel bakar. Çoğunluk anlaşarak ,zarar verecek kanunlar yapamazlar.	
Gelenek Sonrası Dönem ***VI- Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi*** Ahlaki gelişim açısından ulaşılabilecek son noktadır. Birey, ahlak ilkelerini kendisi seçip oluşturur ve bunlara uygun davranır. Burada bireyin benimsediği ahlak ilkeleri; insan hakları, eşitlik, adalet gibi soyut ve evrensel kavramlardan oluşmaktadır. Bu ilkeler, genellikle demokratik toplumlarda uygulanan kanun ve yasalarla uyumludur.	

Kohlberg'in ahlaki gelişim kuramında yaşa, dönemlerin belirlenmesinde belirleyici bir unsur değildir.

Şevket KEMERLİ
Psikolojik Danışman